

Giới thiệu Dự án

Những năm gần đây, nhiều dự án nghiên cứu và đầu tư đã được triển khai thành công trong lĩnh vực thông tin-thư viện nước ta. Để biết thông tin về các dự án này, kết quả thực tế do chúng mang lại, quy mô triển khai, cơ hội tham gia,... mời Bạn đón đọc các bài viết trong chuyên mục “Dự án” của “Thông tin và Tư liệu”.

BBT

DỰ ÁN “NÂNG CAO KHẢ NĂNG SỬ DỤNG MÁY TÍNH VÀ TRUY CẬP INTERNET CÔNG CỘNG TẠI VIỆT NAM”

ThS Nguyễn Hữu Giới
Vụ Thư viện, Bộ VH TT&DL

Năm 1993, Chính phủ đã ban hành Nghị quyết 49/CP về phát triển công nghệ thông tin (CNTT) ở Việt Nam. Qua gần hai thập kỷ, CNTT ở nước ta đã thực sự có những bước tiến nhảy vọt với những ứng dụng sâu rộng và mạnh mẽ trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội. Ngày nay, không chỉ ở các cơ quan Trung ương, các tỉnh, thành phố, huyện, thị, xã, phường,... CNTT và Internet còn đang từng bước xâm nhập đến cả các vùng nông thôn, vùng đồng bào dân tộc thiểu số, vùng sâu, vùng xa.

Tuy nhiên, điều dễ nhận thấy là: những nơi còn thiếu thốn về điều kiện kinh tế, cơ sở vật chất-kỹ thuật, cơ sở hạ tầng thông tin thì mức độ ứng dụng CNTT và “Internet hoá” còn gặp nhiều khó khăn. Để khắc phục tình trạng này, từ năm 2009, Chính phủ Việt Nam và Quỹ Bill & Melinda Gates (Hoa Kỳ) đã thỏa thuận về việc triển khai các dự án nhằm nâng cao khả năng sử dụng máy tính và truy cập Internet công cộng tại Việt Nam. Bài viết này sẽ giới thiệu các kết quả đã đạt được và dự kiến tiếp theo

trong triển khai các dự án nói trên.

1. Dự án thí điểm

Từ tháng 02/2009 đến tháng 7/2010 Bộ Thông tin & Truyền thông (TT&TT) và Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch Việt Nam (VHTT&DL) đã phối hợp triển khai Dự án “*Thí điểm nâng cao khả năng sử dụng máy tính và truy cập Internet công cộng tại Việt Nam*”.

Mục tiêu chính của Dự án là:

- Nâng cao năng lực sử dụng và khai thác Internet của các thư viện công cộng và bưu điện - văn hóa xã (BĐ-VHX) ở Việt Nam và tạo môi trường thân thiện, dễ tiếp cận ở các điểm của Dự án.

- Tăng cường khả năng tiếp cận và sử dụng có ích Internet cho công chúng ở các thư viện công cộng và bưu điện - văn hóa xã; tiếp cận dễ dàng hơn với các thông tin hữu ích, thiết thực với đời sống và sản xuất tại địa phương, góp phần nâng cao kiến thức và kỹ năng cho người dân; về lâu dài, các thông tin này giúp cải thiện đời sống của họ.

Phương châm của Dự án: “*Internet làm giàu thêm cho cuộc sống*”.

Kinh phí dành cho Dự án: khoảng

Giới thiệu Dự án

trên 2 triệu USD, hoàn toàn do Quỹ Bill & Melinda Gates tài trợ;

Quy mô Dự án: thực hiện thí điểm ở ba tỉnh Thái Nguyên, Nghệ An, Trà Vinh (phần lớn là những tỉnh nghèo, đời sống kinh tế nhiều khó khăn, dân trí thấp).

Quá trình thực hiện: do thời gian gấp rút, phía Việt Nam (Ban quản lý Dự án và Quỹ Dịch vụ viễn thông công ích của Bộ TT&TT và Vụ Thư viện - Bộ VH&VH&DL), với tinh thần khẩn trương, nghiêm túc và trách nhiệm, đã khẩn trương triển khai kế hoạch một cách đồng bộ, bao gồm: xây dựng đề án khả thi, tiến độ thực hiện công việc, khảo sát, điền dã các địa phương cơ sở,... Đại diện Quỹ Bill & Melinda Gates đã thường xuyên trao đổi thư từ và trực tiếp đến Việt Nam để đôn đốc việc triển khai Dự án theo từng giai đoạn.

Đến cuối năm 2009, các hạng mục đầu tư trang thiết bị cũng như công tác đào tạo và nội dung thông tin cung cấp cho những điểm truy cập ở ba tỉnh nói trên, về cơ bản, đã được triển khai đúng tiến độ, đạt chất lượng, hiệu quả khá tốt, bước đầu đem đến cho người dân ở cơ sở, vùng nông thôn những điều kiện tốt nhất để tìm thông tin, tri thức qua mạng Internet; và qua các dịch vụ, đã cung cấp thông tin theo các chuyên đề phục vụ cho chính sách Tam nông “Nông dân, Nông nghiệp và Nông thôn”.

Kết quả của Dự án thí điểm:

- Trang thiết bị: Dự án đã trang bị cho mỗi tỉnh 235 máy vi tính (120 máy cho các BD-VHX, 115 máy cho các thư viện), 33 máy in laser cùng các trang thiết bị mạng LAN và phụ trợ

cho 33 điểm/mỗi tỉnh. Cơ sở hạ tầng viễn thông của Dự án do VNPT và Viettel đảm trách.

- Đào tạo: gần một năm qua, BQL Dự án đã phối hợp với các trung tâm đào tạo tin học ở ba tỉnh nói trên tổ chức 15 lớp đào tạo tin học cho 336 nhân viên và các thư viện viên, phục vụ các điểm truy cập. Bên cạnh đó, BQL Dự án đã mở 178 lớp với trên 3.500 lượt người tham dự (gồm trẻ em, thanh niên, người lớn tuổi và người già) về sử dụng Internet.

- Nội dung thông tin: phần quan trọng nhất của Dự án, qua mạng Internet ở các điểm BD-VHX và thư viện công cộng, người dân ở vùng sâu, vùng xa có thể tiếp cận thông tin về kinh tế-xã hội, về sản xuất, thị trường, giá cả, về y tế, giáo dục, văn hoá-xã hội, nhờ đó, đẩy mạnh sản xuất, chuyển dịch cơ cấu cây trồng vật nuôi, góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống. Ngoài ra, cả ba tỉnh đều đã thiết lập các trang web chuyên đề với thông tin chọn lọc, thiết thực và hữu ích, phục vụ tốt hơn cho người dân.

Đánh giá về Dự án: Dự án thí điểm đã kết thúc cuối năm 2010 và được Quỹ Bill & Melinda Gates đánh giá cao về kết quả thực hiện ở ba tỉnh nói trên; đồng thời, đề nghị Chính phủ Việt Nam gấp rút xây dựng *Đề án tổng thể* cho giai đoạn mở rộng tiếp theo cho hơn 40 tỉnh, thành phố trong cả nước, nhằm giúp các thư viện công cộng và các điểm BD-VHX ở nước ta, nhất là các vùng nông thôn, vùng sâu, vùng xa, biên giới, hải đảo, được hưởng lợi từ công việc này, góp phần đưa tri thức, thông tin đến với đông đảo người dân.

Giới thiệu Dự án

2. Dự án mở rộng

Trên cơ sở hiệu quả thực hiện Dự án thí điểm và đề xuất của các cơ quan chức năng, ngày 12/07/2011, Thủ tướng Chính phủ đã ký công văn số 1138/TTg-QHQT chỉ đạo các Bộ, ngành có liên quan như Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ TT&TT, Bộ Tài chính, Bộ VH&TT&DL, Ban Tuyên giáo Trung ương, Ủy ban Công tác về các tổ chức phi chính phủ nước ngoài,... về việc tiếp nhận và triển khai dự án “*Nâng cao khả năng sử dụng máy tính và tiếp cận Internet công cộng tại Việt Nam*”, giai đoạn 2011-2016 do Quỹ Bill & Melinda Gates tài trợ.

Căn cứ công văn này, Quỹ Bill & Melinda Gates sẽ tài trợ không hoàn lại cho Dự án 33.637.220 USD; vốn đối ứng của Chính phủ Việt Nam là 16.931.142 USD. Như vậy, tổng kinh phí cho Dự án là 50.568.362 USD và được chia làm ba giai đoạn đầu tư như sau:

- Giai đoạn I (2012-2013): 634 điểm thư viện và BĐ-VHX của 12 tỉnh.
- Giai đoạn II (2013-2014): 665 điểm thư viện và BĐ-VHX của 16 tỉnh.
- Giai đoạn III (2014-2015): 601 điểm thư viện và BĐ-VHX của 12 tỉnh.

Đây có lẽ là dự án nước ngoài đầu tư cho ngành thư viện và điểm BĐ-VHX lớn nhất từ trước đến nay ở Việt Nam.

3. Nhận xét

Đánh giá tác động, ảnh hưởng của Dự án lớn và quan trọng này đối với ngành thư viện-thông tin nước ta, chúng tôi nhận thấy:

- *Ở tầm vĩ mô*: đây là việc làm xã hội hoá rất phù hợp với chủ trương của Đảng và Nhà nước ta, tranh thủ nguồn lực từ

bên ngoài, sự hỗ trợ và giúp đỡ của các tổ chức phi chính phủ cho việc đẩy mạnh phát triển CNTT, nâng cao dân trí, nhất là cho vùng nông thôn, vùng sâu, vùng xa, biên giới, hải đảo, vùng đồng bào dân tộc thiểu số còn nhiều khó khăn. (Xin lưu ý: Quỹ Bill & Melinda Gates chỉ hỗ trợ máy tính và truy cập chủ yếu cho các điểm BĐ-VHX và thư viện của 40 tỉnh, thành ở vùng sâu, vùng xa, biên giới, hải đảo; không hỗ trợ cho các đô thị, đồng bằng có nhiều thuận lợi hơn);

- Vấn đề không chỉ là thực hiện hiệu quả Dự án trên 50 triệu USD đưa Internet và thông tin về cơ sở với hơn 10.000 máy vi tính, tổ chức đào tạo kỹ năng thao tác sử dụng cho cán bộ thư viện và người dùng tin, mà quan trọng hơn, đó là bước chuyển hoá quan trọng từ tiền vốn sang tri thức (có trong máy tính được nối mạng Internet) để phục vụ người dân vùng nông thôn, vùng sâu, vùng xa; nhờ đó, góp phần kích thích và tái tạo sản xuất, kinh doanh, dịch vụ và thương mại, tái tạo cuộc sống ở vùng nông thôn như mục tiêu đề ra ban đầu của Dự án;

- Việc đầu tư máy tính và tra cứu Internet ở hơn 40 tỉnh, thành phố trong cả nước sẽ góp phần không nhỏ làm thay đổi hình ảnh thư viện và văn hóa đọc (từ phục vụ truyền thống sang hiện đại), đồng thời, làm cho thư viện và các điểm BĐ-VHX ở nước ta trở nên thân thiện hơn, hiện đại hơn, góp phần thu hút nhiều độc giả tới đọc và tra cứu thông tin, góp phần quan trọng trong việc thay đổi nhận thức của lãnh đạo chính quyền địa phương cho việc đầu tư duy trì và phát triển hệ thống thư viện, tủ sách trên địa bàn.